

IDROTT & KUNSKAP

POPULÄRVETENSKAPLIG IDROTTSTIDNING

AKTUELLT

TIDIGARE NUMMER

ARKIV

PRENUMERERA

OM TIDNINGEN

ANNONSERA

KONTAKTA OSS

Muskeldopning - en dödlig fara

En unik studie över dödlighet bland svenska elitidrottare mellan åren 1960-1979 utgör skrämmande läsning. Dödligheten i åldrarna 20-60 år i de studerade idrotterna är 20-30 procent högre än i normalbefolkningen, visar de ännu preliminära resultaten.

Idrott och Kunskap har som enda tidning tagit del av ännu opublicerade resultat från en forskargrupp vid Sahlgrenska sjukhuset i Göteborg. Studien, som är den största i sitt slag i världen, behandlar dödlighet (mortalitet) bland totalt 1173 kraftsportare som var aktiva i den yppersta svenska eliten mellan åren 1960-1979. De undersökta idrottsmännen kommer från brottning (671 personer), tyngdlyftning (287), friidrottens kastgrenar (153) och styrkelyftning (96).

Resultaten är ännu preliminära men hitintills har forskarna konstaterat 138 dödsfall under den studerade perioden.

- Jämför man dödligheten i den här gruppen för åldersspannet 20-60 år, med den i normalbefolkningen, så visar det sig att mortaliteten är 20-30 procent högre i idrottsgruppen. Vi har goda skäl att anta att anabola androgena steroider (AAS) ligger bakom ett stort antal av dödsfallen, säger docent Thord Rosén vid Sahlgrenska sjukhusets endokrinologiska avdelning.

Av de 1173 undersökta idrottarna är 943 ännu i livet, 138 har avlidit, 75 personer saknas det uppgifter om och 17 stycken har utvandrat men inte kunnat lokaliseras.

- Det ska inte vara möjligt att bara försvinna i ett land som Sverige. Men problemet är att tidigare registrerades döda människor endast i den lokala kyrkobokföringen. Att hitta de försvunna individerna är därför ett verkligt detektivarbete. Det kan med andra ord vara så att det

egentliga antalet döda är betydligt högre än vad vi nu redovisar, säger Tommy Moberg som är socionom och doktorand vid Göteborgs Universitet.

Anabola steroider vanliga

Att missbruk av anabola steroider varit en realitet i de undersökta sporterna visar enkätsvaren från de före detta elitidrottare som är i livet. I en anonym enkät medger ett stort antal av idrottsutövarna att de hade provat eller brukat AAS-preparat under en längre period. Det bör nämnas att anabola androgena steroider inte var förbjudet i idrottssammanhang under denna tidsperiod. De flesta tog preparaten då de stod på toppen av sin idrottskarriär. Därefter valde majoriteten att sluta använda dem.

Forskarnas val av idrotter har knappast varit någon slump. Det är ingen hemlighet att AAS-missbruket varit mest utbrett inom kraftsporter där stor muskelmassa utgör en sportslig fördel. Hypotesen var därför att mortaliteten skulle vara högre bland idrottarna jämfört med normalbefolkningen. När så inte blev fallet vart man först förbryllade, men fann sedan att skillnaderna i dödlighet blev stor då man krympte det undersökta åldersintervallet till 20-60 år.

- Ja, tidigare studier från Finland och Danmark har visat att elitidrottare lever längre än normalbefolkningen. I den finska studien var skillnaden fem år (75 år i genomsnitt mot 70 år). I den danska undersökningen framkom att de tävlingsidrottare som fortsatte träna med viss regelbundenhet efter avslutad karriär också levde längre. Så tar man bort faktorn AAS lever elitidrottare som grupp alltså något längre. Och eftersom vi vet att många av dom som dopade sig i vår studie blev "rena" efter avslutad karriär så är det viktigt att ta hänsyn till den faktorn, säger Tord Rosén.

Forskarna har hitintills registrerat 138 dödsfall bland elitidrottarna i studien.

Undersökningsperioden sträcker sig från 1960-1979.

Bland de avlidna har man funnit dödsorsaken hos 88 individer, varav 44 har obducerats.

Här är några av de vanligaste dödsorsakerna som har kunnat fastslås:

- * **Hjärt- och kärlsjukdomar** 33 personer (bland annat hjärtinfarkt, arytmier, hjärtsvikt, stroke)
- * **Olika cancerformer** 19 personer
- * **Olyckshändelser** (trafikolyckor, drunkningar, olycksfall) 10 personer
- * **Själv mord** (läkemedelsförgiftning, gasning, hängning) 9 personer

© Idrott & Kunskap